

Aleksandra Poznar

Wizyta prezydenta Chin Xi Jinpinga w Budapeszcie

8 maja 2024 r. prezydent Chin Xi Jinping przybył do Budapesztu. Podczas wizyty podpisanych zostało szereg strategicznych porozumień dwustronnych o współpracy chińsko-węgierskiej. W trakcie rozmów prezydent Xi Jinping i premier Viktor Orbán skoncentrowali się na kwestiach dotyczących bezpieczeństwa i współpracy gospodarczej obydwu państw¹. Wizyta Xi Jinpinga miała charakter symboliczny i stanowiła wyraz węgierskiego poparcia dla chińskich inwestycji w sektorach infrastrukturalnych Węgier, czego potwierdzeniem było podpisanie w Budapeszcie nowych umów. Założenia części z nich podano do wiadomości opinii publicznej, kilka zaś utajniono, w tym jedną dotyczącą współpracy w obszarze bezpieczeństwa.

Podczas wizyty prezydenta Xi Jinpinga Chiny i Węgry podpisały łącznie 18 strategicznych umów, obejmujących współpracę w szerokim zakresie. Jedno z najważniejszych porozumień dotyczy powstania w Budapeszcie szybkiej kolei podmiejskiej. Dokument zawiera wstępny plan dużej inwestycji w budowę infrastruktury kolejowej przy pomocy chińskiej technologii, a także precyzuje kwestie jej utrzymania oraz serwisowania. Rząd V. Orbána zadeklarował pełną współpracę przy budowie linii szybkiej kolei podmiejskiej, przy czym w sposób szczególny podkreślone zostały korzyści finansowe i perspektywy rozwojowe dla węgierskich firm związane z tą inwestycją. Oprócz kwestii dotyczących utworzenia trasy wokół miasta, która będzie łączyła różne punkty przesiadkowe, umowa zawiera także zapis o budowie połączenia z lotniskiem. Linia łącząca Port Lotniczy Budapeszt im. Liszta Ferencza z Zachodnim Dworcem Centralnym ma powstać od podstaw, z wytyczeniem nowych tras, a nie na istniejącej już „nitce”. Wzbudza to kontrowersje i pytania o zrównoważone zarządzanie przestrzenią miejską i środkami finansowymi.

Współpraca nie ogranicza się jedynie do inicjatyw infrastrukturalnych, chociaż te są dla węgierskiego rządu kluczowe, co w swoich przemówieniach podkreślili zarówno premier V. Orbán, jak i minister spraw zagranicznych i handlu Péter Szijjártó. Drugorzędne, choć nie mniej ważne, są umowy dotyczące działalności komunikacyjnej, naukowo-badawczej, nuklearnej czy odnoszące się do bezpieczeństwa, które definiowane są przez rząd V. Orbána jako kluczowe dla zrównoważonego rozwoju Węgier. Premier Węgier podkreślił również znaczenie pokoju na świecie oraz wyraził aprobatę dla polityki jednych Chin (*One-China policy*).

Spośród podpisanych umów bilateralnych warto ponadto zwrócić uwagę na:

- Umowę na 19 nowych bezpośrednich połączeń lotniczych z Budapesztu do 7 głównych chińskich aglomeracji miejskich. Działania te zostały wpisane w ramy węgierskiej doktryny „connectivity”, która zakłada promocję Węgier jako centralnego punktu do współpracy transgranicznej między wschodnimi i zachodnimi firmami technologicznymi, co ma przeciwdziałać konsekwencjom gospodarczej zależności od jednego bloku państw;
- Umowę na uruchomienie nowego przejścia granicznego z Serbią, realizowaną wspólnie z firmami węgierskimi;
- Umowę na stworzenie na Węgrzech systemu ładowania samochodów elektrycznych – szerzej znanego jako „e-car charger network” – według technologii chińskiej;

¹ Zob. „Komentarze IEŚ”, nr 1114.

- Bilateralną umowę o współpracy agrarnej, która obejmuje eksport technologii z Węgier do ChRL i dotyczy m.in. nowoczesnych metod udoskonalania plantacji drzew owocowych, np. wiśni, oraz inseminacji bydła;
- Umowę o pogłębieniu współpracy nuklearnej;
- Umowę dotyczącą bliskiej współpracy chińskiej CMG (Chinese Media Group) z węgierskim odpowiednikiem – grupą mediów państwowych;
- Umowę o bezpieczeństwie, znaną jako „umowa o chińskiej policji”, zgodnie z którą na Węgrzech będą stacjonować jednostki chińskiej policji.

Komentarz:

- Wizyta Xi Jinpinga i podpisanie serii umów bilateralnych na różnym poziomie określane są przez rząd Viktora Orbána i prorządowe media jako wielki sukces i „krok naprzód” w relacjach chińsko-węgierskich. Na poziomie opinii społecznej inwestycje spotykają się z bardziej sceptycznym podejściem. Linia łącząca lotnisko z centrum Budapesztu jest bez wątpienia dobrą inwestycją, jednakże jej kształt i warunki budzą kontrowersje z uwagi na podnoszone w UE zastrzeżenia związane z bezpieczeństwem chińskiej technologii transportowej. Dodatkowo umowa zakłada inwazyjną ingerencję w zabudowę miejską, mimo że rozbudowa i unowocześnienie obecnie istniejącego połączenia są możliwe do zrealizowania.
- Poza aspektami ekonomicznymi podnoszone są argumenty o rosnącym uzależnieniu gospodarczym Węgier od Chin. Dodatkowo alarmujące jest również porozumienie dopuszczające patrole chińskich policjantów na terenie Węgier. W tym kontekście eksperci zwracają uwagę na problemy dotyczące inwigilacji, kradzieży technologii oraz dostępu funkcjonariuszy ChRL do wrażliwych danych państwowych.
- W odniesieniu do technologii jądrowej warto zwrócić uwagę na umowę o pogłębieniu współpracy w tym obszarze, co wobec trudności z rosyjską inwestycją w Paks może stanowić alternatywny kierunek dla działań węgierskiego rządu, mających na celu ograniczenie zależności energetycznej kraju.